



คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่

ศาลจังหวัดชุมพรส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายศุภชัย สุระชิต) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๙๕๐/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดชุมพร เป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดชุมพร ความผิดฐานขายปุ๋ยเคมี ซึ่งเป็นปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน โดยกล่าวอ้างว่า ปุ๋ยเคมีที่จำเลยขายหรือมีไว้เพื่อขายเป็นปุ๋ยเคมีที่ผลิตขึ้นโดยมีปริมาณธาตุอาหารต่ำกว่าธาตุอาหารหลักที่ขึ้นทะเบียนไว้หรือต่ำกว่าเกณฑ์ของปุ๋ยเคมีมาตรฐานหรือต่ำกว่าที่ระบุรับรองไว้ในฉลาก อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ (๒) มาตรา ๓๓ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๗๒/๖ จำเลยให้การปฏิเสธและโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า ผู้ใดขายหรือนำเข้าปุ๋ยเคมีโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ (๒) (๖) หรือ (๗) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และวรรคสอง ที่บัญญัติว่า ถ้าผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งกระทำโดยไม่รู้ว่าเป็นปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐานปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยเคมีที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท ขัดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙

ที่วางหลักให้บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา และเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อควบคุมมิให้ผู้ประกอบอาชีพค้าขายปุ๋ยเคมีสามารถค้าขายได้โดยปกติสุข ซึ่งผู้ประกอบอาชีพค้าขายปุ๋ยเคมีเช่นเดียวกับจำเลยต้องตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะต้องถูกดำเนินคดีอาญาอยู่ตลอดเวลาโดยไม่อาจยกเรื่องเจตนาในการกระทำ ความผิดอาญาขึ้นโต้แย้งได้ นอกจากนี้ บทบัญญัติมาตราดังกล่าวก็มีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สุวีถีภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ อีกทั้งในขณะที่ตรากฎหมายก็ไม่ได้มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณสุข โภค ซึ่งขัดต่อแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑)

ศาลจังหวัดชุมพรเห็นว่า คำโต้แย้งของจำเลยเป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงให้ส่งเรื่องตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่ ซึ่งศาลจังหวัดชุมพรจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีและยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ในประเด็นที่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่ เห็นว่า การโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องจะต้องแสดงข้อโต้แย้งและมีคำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง หากคำโต้แย้งไม่ระบุเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง ย่อมไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) เมื่อพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยแล้ว ปรากฏว่า จำเลยโต้แย้งเพียงว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ที่บัญญัติให้จำเลยต้องรับผิดชอบแม้ไม่รู้ว่าปุ๋ยเคมีที่ขายนั้นเป็นปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐานหรือไม่ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความรับผิดชอบทางอาญาและขัดต่อเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ รวมทั้งขัดต่อแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านเศรษฐกิจ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) ส่วนมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง จำเลยมิได้ระบुरายละเอียดในการโต้แย้งพร้อมเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่รับวินิจฉัยในประเด็นนี้

คงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพียงว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ บัญญัติอยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การรับรองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ทำให้ประชาชนมีหลักประกันที่จะเลือกประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพได้อย่างเสรี โดยที่ไม่มีใครมาบังคับ ไม่ผูกกีดกันโอกาสในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพแข่งขันกับผู้ประกอบกิจการรายอื่น เพื่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม มาตรา ๔๓ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติให้จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม สุวีถีภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน นอกจากนี้กฎหมายที่จำกัดเสรีภาพดังกล่าวต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพในการประกอบอาชีพนั้นมิได้ และต้องเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง อันเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัยกลไกตลาด และสนับสนุนให้มีการพัฒนา เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยต้องยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจ ซึ่งมีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะ เป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค รัฐธรรมนูญมาตรานี้อยู่ในหมวดว่าด้วย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐซึ่งเป็นการกำหนดเจตจำนงให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบาย ในการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ เป็นแนวทาง ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพและสามารถ ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ก่อนที่รัฐบาลจะเข้าบริหารประเทศจะต้องแถลงนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ต่อรัฐสภา และต้องจัดทำรายงานแถลงผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ต่อรัฐสภา ปีละหนึ่งครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภามีโอกาสซักถามหรือเสนอแนะการบริหารราชการแผ่นดิน ต่อรัฐบาลได้

สำหรับพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อควบคุม การผลิต การขาย และการนำหรือสั่งปุ๋ยเคมีเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นไปโดยสุจริต รวมทั้ง ควบคุมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อรักษาประโยชน์ของเกษตรกร เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เกษตรกรมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเป็นอาหารพืชหรือบำรุงดินเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น และปัจจุบันนี้ มีการสั่งปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศมาจำหน่ายและผสมเพื่อจำหน่ายแก่เกษตรกรในปริมาณมากขึ้นทุกปี แต่ปรากฏว่าปุ๋ยเคมีที่จำหน่ายในท้องตลาดนั้น มักจะมีปุ๋ยเคมีปลอม ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ ทั้งนี้ น้ำหนักปุ๋ยเคมีก็น้อยกว่าที่แจ้งไว้ในฉลาก ปริมาณธาตุอาหารพืชไม่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อความ ที่แจ้งไว้ในฉลาก เป็นการเอาเปรียบแก่เกษตรกรและหวังผลกำไรเกินควรโดยไม่คำนึงถึงความเสียหาย แก่ผู้ประกอบการเกษตรกรรม และยังเป็น การเสียหายแก่นโยบายการส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล ทั้งนี้ การควบคุมดังกล่าวซึ่งรวมถึงปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ที่ไม่ได้คุณภาพด้วย จึงมีบทกำหนดความผิด และโทษทางอาญาไว้เพื่อให้รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการค้าปุ๋ย

มิให้กระทำการโดยหวังผลกำไรเกินควร และคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมให้ได้ใช้ปุ๋ยที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบอาชีพค้าขายปุ๋ย

พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ เป็นบทบัญญัติอยู่ในหมวด ๙ ว่าด้วย บทกำหนดโทษ โดยมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใดขายหรือนำเข้าปุ๋ยเคมีโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ (๒) (๖) หรือ (๗) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และวรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งกระทำโดยไม่รู้ว่าเป็นปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยเคมีที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้ขาย หรือนำเข้าปุ๋ยเคมีที่กระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กฎหมายประสงค์จะควบคุมการขายหรือนำเข้าปุ๋ยเคมี ผิดมาตรฐาน ปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยเคมีที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่กระทำโดยเจตนาซึ่งเป็นไปตามหลักความรับผิดชอบทางอาญาโดยทั่วไป ส่วนในวรรคสองเป็นบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิด ที่ไม่มีเจตนา ซึ่งตามหลักการป้องกันสังคมอาจมีข้อยกเว้นหลักที่ว่าต้องมีเจตนาในการกระทำความผิดไว้ อีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากการกระทำโดยประมาท กล่าวคือ บุคคลอาจต้องรับผิดชอบในทางอาญา ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา หรือหลักความผิด ที่ไม่ต้องมีเจตนา ทั้งนี้ เนื่องจากการพิสูจน์เจตนาในการกระทำที่เป็นภัยต่อสังคมบางอย่างไม่อาจกระทำได้ โดยง่าย จำเป็นที่จะต้องบังคับให้บุคคลต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนอย่างเด็ดขาดหากการกระทำนั้น อาจกระทบกระเทือนความปลอดภัยของประชาชน โดยกำหนดโทษทางอาญาเพื่อให้เกิดความระมัดระวัง การกระทำของตนมากยิ่งขึ้น ซึ่งโทษที่กำหนดไว้ในกรณีนี้มักจะเป็นโทษที่เบากว่ากรณีการกระทำผิด โดยมีเจตนา ดังนั้น พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง จึงเป็นบทบัญญัติ ที่เป็นไปตามข้อยกเว้นของหลักความรับผิดชอบในทางอาญา อันเป็นไปตามหลักนิติธรรมและหลักความได้สัดส่วน พิจารณาตามความจำเป็นแก่กรณี

ในประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยโทษของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้น

เพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายปุ๋ยต้องใช้ความระมัดระวังตามมาตรฐานที่ผู้ประกอบการดังกล่าวจะพึงมี ด้วยการตรวจสอบปุ๋ยเสียก่อนที่จะขายให้กับเกษตรกร เพื่อให้การควบคุมการขายหรือนำเข้าปุ๋ยเคมี บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ของบุคคลตามที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง อยู่บ้างก็ตาม แต่เป็นการจำกัดเสรีภาพ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำได้ กล่าวคือ เป็นการจำกัดเสรีภาพเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นเกษตรกร เพื่อจัดระเบียบ การประกอบอาชีพของผู้ประกอบการอาชีพค้าขายปุ๋ย และเพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติไว้ โดยเป็นการจำกัดเสรีภาพ เพียงเท่าที่จำเป็น และมีได้มีเนื้อหากระทบกระเทือนสาระสำคัญของเสรีภาพในการประกอบกิจการ หรือประกอบอาชีพของบุคคล เนื่องจากมิได้ห้ามผู้ประกอบการอาชีพค้าขายปุ๋ยมิให้ประกอบอาชีพโดยเด็ดขาด แต่ให้ประกอบอาชีพด้วยความระมัดระวังไม่นำปุ๋ยที่ไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกร ทั้งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ดังนั้น พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓

ส่วนประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) เป็นบทบัญญัติ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเจตจำนงให้รัฐบาลดำเนินการตรากฎหมาย และกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานดังกล่าว ภายใต้การควบคุมตรวจสอบของรัฐสภา และเป็นแนวทางดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยให้รัฐยกเลิกหรือละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจซึ่งมีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้อง กับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรม มิใช่เป็นบทบัญญัติ ที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรง ส่วนพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรมิให้ถูกเอาเปรียบโดยไม่เป็นธรรม อันเป็นความจำเป็นที่รัฐต้องควบคุมธุรกิจการค้าปุ๋ยที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจอย่างยิ่ง อีกทั้งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการดำเนินการตามนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐ

ที่มุ่งสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัยกลไกตลาด และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จึงไม่ใช่กรณีที่พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑)

| | |
|-------------------------|----------------------|
| นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ | ประธานศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายเจริญ ภัคดีธนากุล | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายจรูญ อินทจาร | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายเฉลิมพล เอกอรุ | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายชัช ชลวร | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายณรงค์ มาประณีต | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายบุญส่ง กุลบุปผา | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายสุพจน์ ไข่มุกด์ | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |
| นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี | ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ |